

DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT OF THE BULGARIAN NATION

Abstract:

The main qualities of the behavior of the Bulgarian nation are analysed.
The main qualities that need to be improved are identified.
The main transformations for this purpose are listed.

Keywords: Bulgarians, behavior, development, methods.

Authors information:

Georgi Lambadjiev
Prof. Dr., Corresponding member
of the Bulgarian Academy of Sciences and Arts
✉ georgilam@abv.bg
🌐 Bulgaria

Boyko Rangelov
Prof. Dr., Academic of
the Bulgarian Academy of Sciences and Arts,
Lecturer at University of Mining and Geology, Sofia
✉ brangelov@gmail.com
🌐 Bulgaria

Въведение

Целта на изследването е да се определят основните направления за усъвършенстване на българската нация.

Метод:

- Класифициране на основните характеристики на българите, за да се идентифицират тези от тях, които е целесъобразно да се разглеждат като потенциален обект за подобрене.
- Определяне на основните евристични регулатори за настройка и усъвършенстване на тези характеристики.

Специфични български качества

Характерните качества на българина се проявяват при бизнесмените, например¹:

1. Българският бизнесмен няма навик да се съобразява с другите
2. Българският бизнесмен иска да контролира всичко
3. Българският бизнесмен не обича промените
4. Българският бизнесмен не обича да се учи
5. Българският бизнесмен не се съобразява с реалностите

Основните специфични характеристики на българите (табл.1) формират уникална национална идентичност, като относително устойчива система. Това дава основание да се предположи, че чрез целенасочени действия могат да се постигнат положителни резултати за усъвършенстване и подобряване на някои характеристики, които в началото на 21 век не способстват за развитието на обществото. Тези характеристики са главния обект на преобразуване.

Паралелно на тях и позитивните национални особености могат да се усъвършенстват.

¹ 5 качества на българския бизнесмен, които му пречат да успява в маркетинга,
<http://www.marketingburkan.com/archives/6495>

Табл.1

Разпределение на най-характерните положителни и отрицателни специфични български качества

Нива на проявление на специфични български качества						Вид
1	2	3	4	5	6	
Български ген	Пол	красиви жени	интуитивност			ИН
		яки мъже	издръжливост			ЯН
	Висок интелект	индивидуализъм	състезателност	конкурентност		ИН
		инициативност	находчивост	предприемчивост		ЯН
	Характер	устойчивост	приспособеност	адекватност	търпеливост	ИН
		импулсивност	ограниченост	тъпота	напористост	ЯН
	Отношение	добродушие	състрадателност	толерантност	жертвоготовност	ИН
		егоизъм	злоба	завист	страхливост	ЯН
	Самочувствие	ниско самочувствие	самоунижение	чуждопоклонничество		ИН
		национална гордост	традиционализъм	родова памет		ЯН

ИН проекции върху скали за преобразувания

Всяко поведение може да се представи като позитивно, негативно или неутрално по отношение на конкретен критерий за оценка, управляващ фактор и ситуация. Съответно текущата (вариабилната) установка на субект може да се позиционира по скала, формирана от позитивни, негативни и неутрални степени на отклонение.

Типичните характеристики на личността могат да се представят чрез проявите на фиксираната му установка. Съчетанието от проявите на фиксираните установки на личността формира психологическия профил на нацията, която исторически устойчиво съчетава в себе си характеристиките на тези личности. Тези характеристики са обект на разглеждане от настоящето изследване.

Част от ИН специфични български качества могат да бъдат проектирани (перифразирани) върху основните скали от преобразувания (табл.2).

Табл.2

Разпределение на най-характерните ИН български качества в зависимост от хомеостазната и проясняващата скали от основни преобразувания

Позиции		Степен на отклонение от неутрална позиция			
		-1	-2	-3	-4
Скали	Хомеостазна (X)	РАЗГРАНИЧАВАНЕ	ОТСТРАНЯВАНЕ	ИЗКЛЮЧВАНЕ	ЛИКВИДИРАНЕ
	Проясняваща (П)	НАМАЛЯВАНЕ	ТРАНСФОРМИРАНЕ	ЗАМЕНЯНЕ	ИНВЕРТИРАНЕ
ИН качества	импулсивност			X	
	ограниченост	X			
	тъпота	X			
	напористост		X		
	егоизъм	П			
	злоба			X	
	завист			П	
	страхливост	П			

	ниско самочувствие	II			
	самоунижение	II			
	чуждопо- клонничество			II	
Брой позиции	Хомеостазна (X)	2	1	2	
	Проясняваща (II)	4		2	
	Общо	6	1	4	

Съсредоточени характеристики

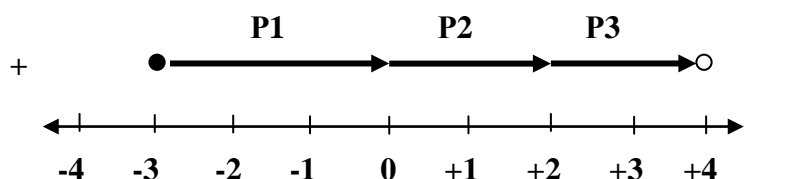
От табл.2 следва, че ИН специфични български качества, които могат да бъдат обект на регулиране:

- имат практически равностойни проекции върху основните скали на преобразувания,
- основните проекции са съсредоточени в позиция, която се характеризира с минимално отклонение от устойчивост (проекции в основни преобразувания: разграничаване и намаляване),
- второстепенните по брой проекции са съсредоточени в позиция, която се характеризира с висока (проекции в основни преобразувания: изключване и заменяне), но не максимална степен на отклонение от устойчивост

Нека да съсредоточим представата за специфични национални характеристики в представа за персонаж, който ги притежава. На базата на този модел за разглеждане може да се формулира задача за търсене на коригиращи преобразувания, които да пренастроят поведението на тази персонаж до екстремално позитивно.

Изборът на коригиращо преобразувание може да се илюстрира чрез скалата на отклонение от желаната установка. Скалата включва 9 основни позиции (фиг.1).

В конкретния случай максималното отклонение от желаната стойност на равновесие е със средна стойност -3 (табл.2). За коригирането на отклонение -3 до желаната стойност +4 е необходимо да се приложат последователно примерно следните преобразувания $P1 = +3$, $P2 = +2$, $P3 = +2$.

Фиг.1. Графична илюстрация на степента на коригиращо преобразувание $P1 = +3$, $P2 = +2$, $P3 = +2$, приложено върху отклонение от равновесие (степен -3) на система с цел нейното стабилизиране до степен +4

Основните характеристики на управлението на основните ИН български качества са представени в табл.3. Класификацията показва, че два са основните етапи по продължителност на регулирането на специфичните български качества.

Първата група на качества, които са обект на регулиране, е свързана с продължителен период на пренастройване, а втората група – с относително непродължителен преходен процес.

Последният може да осъществи в течение на месеци при оптимистично стечение на обстоятелствата.

Основният метод за въздействие е убеждение и внушение, които са реализирани чрез медии.

Част от хората имат възможност да се пренастроят чрез убеждение и просвета, но преобладаващата част от населението притежава асоциативно мислене. Съответно влиянието на обществената настройка е от съществено значение за тяхното поведение. Ето защо реален резултат може да се очаква от продължително централизирано управление на този процес.

Класификацията, представена в табл.3 позволява да се позиционират ИН качествата, по реда на тяхното коригиращо въздействие, както и по реда на въвеждане на съответни методи и средства за управление и регулиране на този процес.

Табл.3

**Основни характеристики на управлението
на основните български ИН качества**

№	Основни ИН качества за коригиране	Основни характеристики на управлението			
		Продължителност	Степен на сложност	Препоръчителен	
				Метод	Средство
1	егоизъм	години	висока	убеждение, внушение	личен пример
2	страхливост				антистрес тренинг
3	завист				програми масмедии
4	тъпота				
5	импулсивност				медитации, лектории, масмедии
6	злоба	месеци/ години	средна		
7	напористост	месеци	ниска	убеждение, внушение, образование	медитации, лектории
8	ниско самочувствие				медитации, лектории, масмедии, личен пример
9	чуждо- поклон- ничество				посещения в чужбина
10	самоунижение				тренинг завяра в себе си
11	ограниченост			образование	програми, масмедии

Последователното прилагане на позитивни преобразувания е предпоставка за:

- относително безстепенно реализиране на желания резултат с минимални усилия,
- адекватно въздействие върху по-малки отклонения от желаната настройка,
- постепенно намаляване интензивността на коригиращото въздействие в процеса на доближаване до целта.

От табл. 4 следва, че на $P1 = +3$ съответства преобразуване: „включване“.

От табл. 4 следва, че на $P2 = P3 = +2$ съответства преобразуване: „присъединяване“.

От табл. 5 следва, че на $P1 = +3$ съответства преобразуване: „аналогизиране“.

От табл. 5 следва, че на $P2 = P3 = +2$ съответства преобразуване: „адаптиране“.

Табл.4.

Хомеостазна скала

Отклонение от определеност			Степен	Основни коригиращи преобразувания			Тенденция
Вид	Изменение	Поляритет		Поляритет	Изменение	Вид	
Потенциал	максимум	+ 4	Максимальна	- 4	максимум	ЛИКВИДИРАНЕ	ОТРИЦАНИЕ
		+3	Висока	-3		ИЗКЛЮЧВАНЕ	
		+2	Средна	-2		ОТСТРАНЯВАНЕ	
	минимум	+1	Ниска	-1	минимум	РАЗГРАНИЧАВАНЕ	
Баланс		0	0	0		КОМПЕНСИРАНЕ	
Дефицит	минимум	-1	Ниска	+1	минимум	СЛИВАНЕ	УТВЪРЖДАВАНЕ
		-2	Средна	+2		ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ	
		-3	Висока	+3		ВКЛЮЧВАНЕ	
	максимум	-4	Максимальна	+4	максимум	ПОРАЖДАНЕ	

За реализиране на преобразуване „включване“:

- Дънов препоръчва: «Употребяването на ябълки в по-голямо количество е необходимо, защото тези плодове съдържат енергии, които премахват нервността и главоболието. Сутрин, обед и вечер да се пие по две чаши гореща вода на глътки»
- Постарайте се да вградите в работата си елементи на това, което представлява интерес за вас (физическо развитие, комуникативност, информативност, уравновесеност и т. н.).

Табл.5.

Проясняваща скала

Отклонение от определеност			Степен	Основни коригиращи преобразувания			Тенденция
Вид	Изменение	Поляритет		Поляритет	Изменение	Вид	
Потенциал	максимум	+ 4	Максимальна	- 4	максимум	ИНВЕРТИРАНЕ	ОТРИЦАНИЕ
		+3	Висока	-3		ЗАМЕНЯНЕ	
		+2	Средна	-2		ТРАНСФОРМИРАНЕ	
	минимум	+1	Ниска	-1	минимум	НАМАЛЯВАНЕ	
Баланс		0	0	0		УРАВНОВЕСЯВАНЕ	
Дефицит	минимум	-1	Ниска	+1	минимум	УВЕЛИЧАВАНЕ	УТВЪРЖДАВАНЕ
		-2	Средна	+2		АДАПТИРАНЕ	
		-3	Висока	+3		АНАЛОГИЗИРАНЕ	
	максимум	-4	Максимальна	+4	максимум	КОПИРАНЕ	

За реализиране на преобразувание „присъединяване“:

- Аз допускам в моя живот, надеждните и отговорни личности.
- Представете си, че опонентът ви е ваше продължение и прави това, което бихте желали. Направете тренировка с въображаем обект.
- Насочете вниманието си към нещо, което е важно и ценно за вас извън работата ви.
- Усмихвайте се. Говорете ентузиастично. Направете приятно впечатление, не пестете комплиментите си. Разговаряйте за интересите на събеседника си.
- Положителното отношение към себе си привлича околните. Представете си, че сте магнит, който привлича успеха и той ще се прилепи към вас.

За реализиране на преобразувание „аналогизиране“:

- Ако бяхте малко дете, какво бихте желали да направите?
- Вживейте се в ситуацията, при която вашето желание е факт.
- Вживейте се в поведението на тези, които са успели в аналогична ситуация.

За реализиране на преобразувание „адаптиране“:

- Разглеждайте живота си с любопитство като външен налюдател.

- «Направи всичко каквото можеш, а за останалото се довери на съдбата» – японска мъдрост.
- Подсказвайте решения и се намесвайте в събитията, ако ви помолят.
- Гледайте на себе си като на човек, който успява и процъфтява.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

1. **Поведението на българина е съчетание от противоречиви стремежи и качества. Част от тях, при едни индивиди се проявяват като основни, а при други индивиди, имат характер на модулиращи фактори.**
2. **От извод 1 следва, че настройването на поведението на българите в определена посока, изисква профилирането им в относително еднородни групи.**
3. **От изводи 1 и 2 следва, че въздействията чрез медии, Интернет, възпитателни средства (училище, ВУЗ и др.), обществени договори (политики, НПО и др.) е необходимо да става целенасочено, разделно, индивидуално или групово с указване на това – защо се прилага конкретна посока на въздействие и до какви последици може да доведе това. Позитивните модели за подражание в познавателен и поведенчески аспект могат да повишат ефективността на коригиращите въздействия.**
4. **От тези изводи произтичат дълбоко отиващи действия в обществото, свързани със законодателство, профилиране по професии, класифициране на хората по ценностна система и много други.**